

pod pojem »jinaké plnění v obchodním provozování«, jaké má na mysli § 1486 č. 1 obč. zák.

Zažalovaná pohledávka není tedy promlčena. Přes to dovolání nemohlo míti úspěch, neboť jde o zápůjčku, k jejímuž zajištění byla dána zástava, kterou žalobce nechce vrátiti. Námitka žalovaného, že zástavu — rakouskou korunovou rentu 2.000 K nom. — nemůže vrátiti bez své viny, poněvadž upadl r. 1915 do konkursu a správce konkursní podstaty že ji bez jeho vědomí a proti jeho vůli prodal, nebyla uznána odvolacím soudem za oprávněnou. Odvolací soud neschválil totiž názor prvního soudu, že žalobce nemá vinu na ztrátě cenného papíru, nýbrž — opřev se zřejmě o tu ze spisů S I 9/15 plynoucí a nepopřenu skutečnost, že cenný papír byl prodán dříve, než správci konkursní podstaty bylo známo, že korunová renta 2.000 K nom. náleží Františku P. a že ručí za jeho směnečný dluh, — vyslovil, že bylo žalobcovou povinností, aby správci konkursní podstaty včas oznámil tyto skutečnosti. Názor odvolacího soudu je správný. Žalobce tedy zavinil sám prodej zastaveného cenného papíru — jehož výtěžek se dostal do jeho konkursní podstaty —, a proto nemá tu význam § 459 obč. zák., nýbrž předpisy §§ 469 a 1369 obč. zák., podle nichž je zástavce povinen zapraviti dluh jen tehda, když mu bude zároveň vrácena zástava.

Čís. 16126.

Práva závislého na výmince lze nabyti jen přesným jejím splněním. Občanský zákon nezná náhražky splnění výminky. Ustanovení § 710 obč. zák. lze užiti toliko ve sporu, v němž jde o otázku, zda testamentární dědic pozbyl dědického práva se zřetelem na způsob, jak splnil příkaz zůstavitele, nikoli ve sporu, v němž jde o to, zda byla splněna výminka, pod kterou se zůstavitelův věřitel vzdal své pohledávky.

Pokud smírem sjednaným mezi universálním testamentárním dědicem a zákonnými dědici nepřestal býti testamentární dědic universálním nástupcem.

(Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv I 2045/35.)

Žalobce se na žalovanou obec domáhá zaplacení 5.000 Kč, tvrdě, že uvedenou částku zapůjčil dne 2. listopadu 1927 Františce H., která zápůjčku tu dosud nevrátila. Františka H. zemřela dne 29. května 1929 a podle posledního ústního pořízení ustanovila dědičkou veškerého svého jmění žalovanou obec Č. T. s příkazem, aby žalovaná zřídila v zůstavitelčině domě čp. 85 v Č. T. tak zvané jesle k opatrování batolátek, a to do dvou let od úmrtí, pokud by tomu nebránily smlouvy nájemní, dále aby poskytla Josefě S. chudinské zaopatření a zaplatila zůstavitelčiny dluhy a pohřební výlohy. Žalovaná obec se k pozůstalosti přihlásila výmínečně. Pozůstalost po Františce H. jí byla vydána odevzdací listinou ze dne 1. října 1930 podle shora uvedených podmínek a usnesením ze dne 2. dubna 1931 bylo pro žalovanou obec vlo-

ženo vlastnické právo ve vložce 85, pozemkové knihy Č. T. Žalobce svoji pohledávku se zřením na to, že zůstavitelka celé svoje jmění věnovala dobročinným účelům, k pozůstalosti nepřihlásil, aby jmění nebylo zmenšeno. Když se však v roce 1932 dověděl, že žalovaná nesplnila podmínku o zřízení jeslí, a že proto zákonní dědicové žalovanou obec žalovali u krajského soudu v Ch. o vydání dědictví, přihlásil podáním ze dne 8. června 1932 a 25. května 1934 svoji pohledávku 5.000 Kč a žádal ji zpět, poněvadž podmínka o zřízení jeslí nebyla splněna resp. nebude splněna. Smírem sjednaným v dotčeném sporu bylo pozůstalostní jmění rozděleno mezi zákonné dědice a obec Č. T., při čemž byla žalovaná obec zproštěna povinnosti zřídit jesle. Odpadl proto i důvod, proč žalobce zapůjčenou částku nežádal zpět. Proti žalobě navrhla žalovaná mimo jiné, že její spor se zákonnými dědici byl skončen smírem, podle něhož zákonní dědicové převzali celou nemovitou pozůstalost a zavázali se platiti žalované na vyrovnání všech nároků z pozůstalosti 35.000 Kč, a že žalovaná jako další úplatu za dědické nároky obdržela celou movitou pozůstalost po Františce H. a užitky pozůstalostního jmění do dne sjednání smíru. Tím byla odevzdací listina ze dne 1. října 1930 anulována, dědické právo žalované obce zaniklo, zákonní dědicové převzali pozůstalost sami a to, co žalovaná obdržela, neobdržela z titulu dědického práva, nýbrž na vyrovnání svých nároků, a proto přestala býti dědičkou po Františce H. Není-li však žalovaná ani singulární nástupkyní, ani universální dědičkou, nemá žalobce proti ní nároku, a to i proto, že se svým podáním ve spise D 213/29-68 vzdal všech nároků proti žalované obci, prohlásiv, že se hodlá nároku domáhati jenom na zákonných dědicích, do jejichž rukou smírem ze dne 12. května 1934 pozůstalost přešla. Dále namítá žalovaná obec, že žalobce nemá nárok na zaplacení 5.000 Kč, i kdyby po právu existoval. Nehledě totiž na to, co uvedeno, byl veškerý výtěžek z pozůstalosti po Františce H., a to jak částkou 35.000 Kč, tak i ostatní čistý výtěžek žalovanou od obecního jmění oddělen a zřízen fond pro vybudování jeslí a obec s uvedeným fondem nemůže disponovati, leda jen k účelu zřízení jeslí, a to jen se zvláštním schválením okresního výboru v L. Tím splnila žalovaná plně vůli zůstavitelčinu a určila výtěžek z pozůstalosti k tomu účelu, k němuž jej zůstavitelka určila. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvod y: Názoru žalované obce, že přestala býti smírem uzavřeným ve sporu se zákonnými dědici dědičkou a že odevzdací listina byla tak zrušena a její dědické právo zaniklo, ježto zákonní dědicové převzali sami pozůstalost, nelze přisvědčiti. Žalovaná vystupovala po vydání odevzdací listiny v dotčeném sporu proti zákonným dědicům jako dědička testamentární. Ve smyslu § 819 obč. zák. nabyla již vlastnictví k jednotlivým věcem dědičkou přihláškou, odevzdáním bylo projednání pozůstalosti skončeno a žalovaná byla odevzdáním jmění aktivně i pasivně legitimována k sporům a jako dědička byla také plně oprávněna uzavřít smír o pozůstalostním jmění. Zůstala proto přesto dále dědičkou z posledního pořizení, a jest proto také dále pasivně oprávněna k žalobě. Jestliže však žalovaná převzala podle uvede-

ného smíru jen část pozůstalostního jmění, nikoli celé jmění, nelze následkem toho příkaz, uložený zůstavitelkou, tak splniti, jak bylo původně určeno, a jest proto ve smyslu § 710 obč. zák. povinna, aby aspoň přibližně a pokud možno příkazu, totiž podmínce zůstavitelkou stanovené, vyhověla. Sporem se zákonnými dědici není však prokázáno, že by se žalovaná sama učinila nezpůsobilou splniti příkaz tak, že by to byl důvod, aby pozbyla toho, co jí bylo zůstaveno. Jako dědička z testamentu splnila, pokud jí to bylo možno, příkaz zůstavitelčin, a to tak, že veškeré hotovosti a výtěžek za svršky z pozůstalosti uložila na vkladní knížku, knížku tu vinkulovala jako fond k zřízení jeslí, jak zněl příkaz zůstavitelčin, a obec nemůže a nesmí s těmi penězi disponovati bez svolení okresního výboru v L. Tím žalovaná splnila podmínku zůstavitelkou uloženou a nemohla více učiniti, zvláště i se zřetelem na to, že bylo úředně zakázáno zřídití jesle v domě zůstavitelčině ze zdravotních a bezpečnostních důvodů. Soud má proto za to, že žalovaná jako dědička z posledního pořízení splnila svou povinnost zůstavitelkou jí uloženou, pokud jí bylo možno, a nemůže proto žalobce od žalované žádati zapůjčenou částku zpět, nehledě k tomu, že sám ve svých podáních ve spisech D 213/29 ze dne 6. července 1932 a 25. května 1934 prohlásil, že tuto zápůjčku hodlá žádati od zákonných dědiců, nikoli od žalované obce jako dědičky z posledního pořízení. **O d v o l a c í** s o u d potvrdil rozsudek soudu první stolice, prohlásiv dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí (čl. I č. 2 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n.).

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

V souzeném případě jde o použití § 699 obč. zák., který ustanovuje, že, jsou-li výminky možné a dovolené, lze práva na nich závislého nabyti jen přesným jejich splněním. Občanský zákoník neuznává tudíž žádné náhrázky splnění výminky. Jinak je tomu ovšem podle § 710 obč. zák., když má býti rozhodováno, zdali osoba nabyvší práva sub modo práva toho nepozbyla, ježto se snažila alespoň přibližně splniti příkaz, který nebylo lze splniti přesně. Ale tu správně poukazuje žalobce na to, že by řečené ustanovení platilo toliko ve sporu, kde by šlo o otázku, zdali žalovaná obec se zřením na způsob, jak splnila příkaz zůstavitelky Františky H., svého dědického práva z testamentu pozbyla čili nic, kdežto v souzené věci jde o to, zda byla splněna výminka, pod kterou se žalobce vzdal své zažalované pohledávky. Tato výminka se buďto splnila přesně, a pak žalobce pozbyl práva na zažalovanou částku, anebo se přesně nesplnila, a pak žalovaná obec jest jako testamentární dědička Františky H. povinna zaplatiti žalobci zažalovaných 5.000 Kč s přísl., neboť smírem, který uzavřela s dědici zákonnými, nepřestala býti dědičkou testamentární, ježto v uvedeném smíru neuznala ani lepší právo dědiců zákonných (§ 823 obč. zák.), ani neuznala, že práva nabytého z posledního pořízení Františky H. pozbyla

následkem nesplnění uloženého jí příkazu. Sluší tu uvážit, že smírem tak, jak byl uzavřen mezi žalovanou obcí a dědici zákonnými, nemohla se uskutečnit a také se neuskutečnila universální posloupnost práv a závazků Františky H. na zákonné dědice, nýbrž jen singulární posloupnost z testamentární dědičky na osoby, které se považovaly za povolány k dědické posloupnosti ze zákona, takže žalobce jest oprávněn držeti se žalované obce jako universální dědičky a universální sukcesorky Františky H. Není tudíž správný názor nižších soudů, že zažalovaný nárok žalobci nepřísluší, neboť jeho podáním ve spisu zn. sp. D 213/29 okresního soudu v Ú. nelze hledíc na ustanovení § 914 obč. zák. a na celý stav věci rozuměti jinak než tak, že se vzdal svého nároku na zaplacení pohledávky 5.000 Kč jen pro ten případ a tedy pod tou výminkou, že žalovaná obec splní příkaz jí Františkou H. jejím testamen-tem uložený, t. j. že zřídí jesle v zůstavitelčině domě. Ježto žalovaná obec příkaz ten nesplnila a § 710 obč. zák. se na žalobce nevztahuje, bylo hledíc na § 699 obč. zák. (srv. i § 915 obč. zák.) žalobě vyhověti.

Čís. 16127.

Ustanovení § 2 vlád. nař. č. 57/1926 Sb. z. a n., jehož účinnost byla prodloužena vládním nařízením č. 100/1929 Sb. z. a n., se vztahuje též na žaloby o vrácení cenných papírů, jež byly dány jako zápůjčková valuta, z důvodu kondikce podle § 1431 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv II 640/35.)

Žalující banka (Hypoteční a zemědělská banka pro Moravu v Brně) se na žalované obci domáhá žalobou podanou pod Ck I 33/29 vydání 4%ních komunálních dlužních úpisů Zemědělské banky markrabství moravského v B. v nominální hodnotě 40.000 Kč a 20.000 Kč s kuponovými archy od 1. června 1929 a talony proti tomu, že žalobkyně zároveň zaplatí žalované 20.075 Kč 83 h s 5% úroky od 9. června 1929. K odůvodnění žaloby přednesla: Žalovaná se v letech 1916 až 1917 u ní ucházela o zápůjčku 40.000 K po případě 20.000 K. Podle předložených a právně platných dlužních úpisů ze dne 18. června a 31. srpna 1917, které byly také moravským zemským výborem s hlediska dohledu na obecní jmění schváleny, vydala žalující banka žalované obci jako zápůjčkovou valutu 4%ní komunální dlužní úpisy Zemědělské banky markrabství moravského, a to dne 18. června 1916 v nominální hodnotě 40.000 K a 31. srpna 1917 v nominální hodnotě 20.000 K s kupony a talony při první zápůjčce od 1. prosince 1916, při druhé od 1. prosince 1917. Žalovaná také skutečně uvedené dlužní úpisy přijala a pro své účely upotřebila. Později se však ukázalo, že obě smlouvy o zápůjčce jsou neplatné, a žalobkyně proto žádá vrácení toho, co shora uvedeno. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle shora uvedené žalobní žádosti.

N e j v y š š í s o u d zrušil na dovolání žalované obce rozsudky nižších soudů i řízení jim předcházející a žalobu odmítl.